

Trestněprávní odpovědnost anesteziologů

JUDr. Lucie Horčíčková, advokátka

Bedrna a partneři s.r.o., advokátní kancelář

Obecně k trestněprávní odpovědnosti anesteziologa 1

- **zásada subsidiarity trestní represe**
 - § 12 odst. 2 Zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku.
 - Trestní právo jako prostředek ultima ratio
- **Vedle trestní odpovědnosti i další druhy odpovědnosti**
 - **Disciplinární**
 - **Občanskoprávní**
 - **Správní**
- **Teorie vs Praxe**
 - Mělo by platit, že v případě, že se lékař dopustí protiprávního jednání anebo pochybení, takovéto jednání by mělo být nejdříve postiženo jinými než trestněprávními prostředky a až v případě, že se ukáže, že jeho jednání bylo natolik závažné, že užití jiných než trestních prostředků je nedostatečné, nastoupí trestní právo jako nejpřísnější a poslední možný prostředek.
 - K tomu je třeba zmínit, že v České republice pacienti anebo jejich příbuzní často uchylují k podávání trestních oznámení, která preferují například před podáním občanskoprávní žaloby.
 - Tato tendence může být odůvodněna tím, že zvolit cestu podání trestního oznámení je mnohem levnější a snadnější variantou, než vést občanskoprávní spor, kde náklady protistrany a

Obecně k trestněprávní odpovědnosti anesteziologa 2

- **Předpoklady vzniku odpovědnosti anesteziologa**
 - **Objekt trestného činu**
 - Právem chráněný statek (život/zdraví)
 - **Objektivní stránka trestného činu**
 - Příčina, následek, kauzální nexus
 - **Subjekt trestného činu**
 - Anesteziolog jakožto odborník (speciální subjekt)
 - **Subjektivní stránka Trestného činu**
 - Úmysl (přímý/nepřímý)
 - Nedbalost (vědomá/nevědomá)

Obecně k trestněprávní odpovědnosti anesteziologa 3

- **Okolnosti vylučující protiprávnost**
 - Krajní nouze
 - Svolení poškozeného
 - Informovaný souhlas
 - Negativní revers
 - Přípustné riziko

Lege Artis – pojem, význam

- **Základní pojmy:**
 - **Postup lege artis**
 - Anesteziolog musí zvolit vhodný uznávaný medicínský postup, který je v souladu s pravidly lékařské vědy, a to vždy s ohledem na individualitu pacienta a s jeho informovaným souhlasem. Za lege artis je považován kterýkoli z uznávaných postupů, nesmí jít o postup již vědou překonaný či v praxi zatím nezavedený s výjimkou
 - Legislativně zakotven není a zákony jej jako takový nedefinují.
 - Naplnění tohoto pojmu vychází z řady právních předpisů o síle zákona a předpisů nadřazených.
 - V širokém chápání se lze opřít o:
 - **Listinu základních práv a svobod** - právo na ochranu zdraví za podmínek, které stanoví zákon
 - **Úmluvu o lidských právech a biomedicíně** - jakýkoli zákrok v oblasti péče o zdraví je nutno provádět v souladu s příslušnými profesními povinnostmi a standardy.
 - **Náležitá odborná úroveň**
 - poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.
- **Typická jednání non-lege artis**
 - neposkytnutí první pomoci, nedostatečné zajištění další odborné péče, nedostatek odborných znalostí v případě, kdy má lékař možnost předat pacienta odborně zdatnějšímu poskytovateli, hrubý diagnostický omyl, nesprávné podání léku nebo nedostatečný dozor.

Odpovědnost anesteziologa – „IČAř“ vs zaměstnanec, odpovědnost PO

- Trestně odpovědný je každý anesteziolog, který se dopustil protiprávního činu jednáním non-lege artis, pokud nenastanou okolnosti vylučující protiprávnost.
- Nehraje přitom roli, zda se jedná o lékaře, který vykonává činnost v zaměstnaneckém poměru, či anesteziologa, který vykonává činnost „na IČO“.
- Význam právního vztahu mezi klinikou a anesteziologem pouze ve vztahu k přičitatelnosti/okolnostem vylučujícím protiprávnost

Dělení trestných činů

§ 14 Zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů:

(1) Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.

(2) Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

(3) Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Vybrané trestné činy spáchané postupem non lege artis 1 – TČ proti životu

§ 143 - Usmrcení z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony.

(4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 smrt nejméně dvou osob.

Vybrané trestné činy spáchané postupem non-lege artis 2 – TČ proti zdraví

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

(3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

§ 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti

§ 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo z nedbalosti způsobí ublížení na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

Vybrané trestné činy spáchané postupem non-lege artis 3 – TČ proti zdraví

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

- **Těžké ublížení na zdraví: = vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění, konkrétně:**
 - Zmrzačení
 - ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti
 - ochromení údu
 - ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí
 - poškození důležitého orgánu, zohyzdění
 - vyvolání potratu
 - usmrcení plodu
 - mučivé útrapy
 - delší dobu trvající porucha zdraví (**minimálně 6 týdnů**)

§ 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti

- **Ublížení na zdraví = stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření (**minimálně 7 dní**)**

§ 163 odst. 1 Trestní stíhání se souhlasem poškozeného -

Trestání 1 - druhy trestů

- **Ve vztahu k trestným činům spáchaným anesteziologem jsou relevantní tyto druhy trestů:**
 - Odnětí svobody
 - Domácí vězení
 - Obecně prospěšné práce
 - Peněžitý trest
 - Zákaz činnosti

Trestání 2 – rozhodnutí, uložení trestu

- **Obžaloba**
- **Návrh na potrestání (trestní příkaz)**
- **Dohoda o vině a trestu**
- **Narovnání**
 - **dohoda mezi obviněným a poškozeným, která vyžaduje schválení a má procesní důsledky zastavení trestního stíhání**
 - pokud jsou splněny kumulativně tyto **předpoklady**:
 - trestní řízení je vedeno pro **přečin**
 - **obviněný prohlásí, že spáchal daný skutek**
 - obviněný uhradí poškozenému **škodu**
 - obviněný složí na účet soudu nebo státního zastupitelství peněžní částku určenou na pomoc obětem trestné činnosti
 - obviněný i poškozený souhlasí s rozhodnutím o schválení narovnání
 - před rozhodnutím byli obviněný a poškozený vyslechnuti
 - takový způsob vyřízení věci lze považovat za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného TČ
- **Adhézní řízení před občanskoprávními soudy - (pěnežitý trest x náhrada škody)**

Kauza Brandeis Clinic – MUDr. Michaela Hložková - 1

- Obžalovaná ze spáchání TČ - usmrcení z nedbalosti
 - Nezkontrolovala nastavení alarmu na monitoru
 - Nepřipojila pacientku na EKG
 - Špatně nastavila dýchací přístroj
 - Dostatečně nezkontrolovala během zákroku životní funkce Michaela Hložková

„Nezkontrolovala, zda má monitorovací přístroj zapnuté kontrolní mechanismy. Byla zvyklá, že se nevypínají. Pacientčiny funkce při operaci sledovala, ale ne pečlivě. Zápis dělala každých deset minut, přestože to měla činit v pětiminutových intervalech. Nevšimla si, že pacientce poklesla hodnota kyslíku v krvi na kritickou úroveň.“

Kauza Brandeis Clinic – MUDr. Michaela Hložková - 2

- Uložen peněžitý trest a zákaz činnosti za spáchání zločinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 2 Trestního zákoníku.
- Polehčující okolnosti:
 - Obžalovaný spolupracuje
 - Trestného činu upřímně lituje
 - Se k trestnému činu sám dozná
 - Dobrovolně nahradí způsobenou škodu
- Role poškozených

B **BEDRNA A PARTNEŘI**
advokátní kancelář
Horčíčková · Harmach · Hálová

JUDr. Lucie Horčíčková
advokátka | ev. č. ČAK 0512
Jednořadá 1051/53, 160 00 Praha 6

Prostor na dotazy